

М.Г. Домненко

ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ З МЕТОЮ УТРУДНЕННЯ АБО НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКАМИ СУПРОТИВНИКА

Анотація.

Запропоновано організаційні та технічні заходи щодо захисту бойових позицій військ РТВ від високоточної зброї супротивника.

Ключові слова: високоточні боєприпаси, які наводяться на радіовипромінювання та інфрачервоне випромінювання, система управління, система зв'язку, автоматизовані системи управління військами, безпілотні авіаційні комплекси.

Abstract.

Organizational and technical measures are proposed to protect the combat positions of the RTV troops from the enemy's high-precision weapons.

Keywords: high-precision munitions guided by radio radiation and infrared radiation, control system, communication system, automated military control systems, unmanned aviation complexes.

Успіх військ у всіх видах бойових дій будь-якої армії залежить від прийнятої системи управління військами. У свою чергу вона (система управління військами) являється організаційно-технічною основою процесу управління військами. Ця система включає у себе:

органи управління;

пункти управління;

засоби управління – зв'язок, оповіщення та комплекси автоматизованого управління, а також інші спеціальні засоби.

З метою збільшення ефективності управління військами у сучасних арміях використовуються автоматизовані системи управління військами (далі – АСУВ). Які представляють із себе взаємопов'язану сукупність засобів обробки інформації, передачі даних та зв'язку, яка забезпечує автоматизацію процесів збору, аналізу й оцінки обстановки, прийняття рішень, планування, доведення цих рішень до військ (сил) та контроль за ходом їх виконання. Одне з важливих складових автоматизованої системи управління військами – математичне забезпечення оперативних (тактичних) задач та моделей операцій (бойових дій).

Виходячи з вищевикладеного можна дійти висновку про те, що технічну основу системи управління становлять засоби зв'язку та АСУВ. Без цих елементів будь-яка система управління не здатна виконати покладені на неї завдання. Про важливість цього питання для управління військами може слугувати документ Ставки Верховного Головнокомандувача Червоної армії, який був доведений військам 24.07.1942 р. під час ведення Сталінградської битви: «Втрата зв'язку – є втрата управління, а втрата управління військами в бою веде неминуче до поразки».

З цієї причини одним із головних завдань авіації, артилерії, військ спеціальних операцій, диверсійно-розвідувальних груп, підрозділів розвідки усіх видів та партизан є виявлення місць розгортання пунктів управління, елементів системи зв'язку та АСУВ з метою їх знищення повного або часткового виведення з ладу особового складу та техніки, якою вони оснащені. Водночас, успішна реалізація вищезазначених завдань силами спеціальних операцій, розвідниками та партизанами передбачає як мінімум застосування вогнепальної зброї під час нападів. У свою чергу це призводить до організації та ведення бойових дій в районах розташування штабів, пунктів управління, вузлів зв'язку та їх елементів, включаючи окремі проводові, радіо, радіорелейні, тропосферні лінії (станції) зв'язку. Безумовно, в процесі ведення бойових дій, як правило, мають місце втрати особового складу і техніки. Мета будь-якого командира полягає у мінімізації втрат особового складу, а досягти її виконання можливо тільки у разі застосування сучасних технічних засобів.

Оскільки система управління військами має першочергове значення, її охороні і обороні противник приділяє особливу увагу. Для цього він залучає необхідні сили і засоби, організує і планує сумісні дії військ для забезпечення їх захисту від нападу з будь-якого напрямку та будь-якими силами.

У такій ситуації особливо важливе значення набуває використання безпілотних авіаційних комплексів (далі – БпЛА) для вирішення завдань впливу на систему управління військами супротивника. Використання таких засобів може мати за мету:

точкове знищення шляхом прицільного бомбардування окремих елементів систем управління, зв'язку та АСУВ, систем електроживлення, елементів транспортного забезпечення пунктів управління та їх льотно-підйомних засобів, місць відпочинку та харчування оперативного складу;

ураження груп противника в районах розміщення пунктів управління та вузлів зв'язку;

застосування спеціальних радіоелектронних засобів (передавачів разового використання, які вибухають при спробі взяти їх в руки – далі ПРВ) для придушення або створення перешкод в роботі радіорелейного, тропосферного, космічного зв'язку та засобів АСУВ.

Цілями для прицільного бомбометання з БпЛА можуть бути й окремі елементи системи зв'язку: антенно-фідерні пристрої та апаратні радіо, радіорелейних, тропосферних та космічних станцій, машини бойового управління, апаратні АСУВ, окремі командно-штабні машини (у тому числі й броньовані).

ПРВ матимуть за мету не тільки придушити, а й створювати перешкоди в роботі радіоелектронних засобів (далі – РЕЗ) штабів та пунктів управління з'єднань та військових частин.

БпЛА можуть послідовно встановлювати ПРВ на місцевості або десантувати їх парашутами з метою забезпечення найбільшого покриття території, де розгорнуті штаби (пункти управління) та вузлів зв'язку, перешкодами. Оскільки РЕЗ вищезазначених об'єктів випромінюють у навколишнє середовище значні потужності, здійснити їх придушення практично не можливо з причини малої потужності передавача ПРВ, а забезпечити блокування систем прийому різноманітних систем цілком можливо.

У разі створення суцільного покриття території пункту управління противника перешкодами, функціонування засобів зв'язку, оповіщення та АСУВ противника буде повністю паралізоване, що змусить його або займатися пошуком та знищенням ПРВ, або терміново змінювати місце розташування пункту управління. У будь-якому випадку це призведе до «паралічу» системи управління військами на певний період часу.

Не виключається і варіант використання ПРВ для їх розміщення безпосередньо в корпусі БпЛА або на спеціальній підвісній системі до нього. При такому варіанті застосування ПРВ БпЛА здатні забезпечити надійне придушення роботи РЕЗ на тривалий час, а у випадку організації їх роботи по-змінно – параліч системи управління призведе до повного зриву процесу управління військами на необмежений час.

БпЛА, які будуть виконувати завдання придушення або порушення роботи РЕЗ противника, що розгортаються у штабах, пунктах управління, вузлах зв'язку та АСУВ, за умов широкого використання, здатні забезпечити виконання завдання із забезпечення значного впливу на систему управління військами, що дозволить повністю або частково унеможливити або утруднити процес управління військами супротивника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рипенко Ю. Б. *Управління військами*. Серія: Командос, Видавництво: Харвест, АСТ, 2006 г. ISBN 978-5-17-036929-4
2. Рендулич Л. *Управління військами*. – М.: Воєнвиздат, 1974.

Домненко Микола Григорович – викладач кафедри військової підготовки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: n.g.domnenko@gmail.com

Domnenko Mykola Hryhorovyc – Lecturer, Department of Military Training, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: n.g.domnenko@gmail.com